

N:o 96.

Uppläst och godkänt hos Första Kammaren den 11 maj 1900.
— — — — Andra Kammaren den 11 — —

*Riksdagens skrifvelse till Konungen, angående förbättradt sätt för
sjöfolks pensionering.*

[Första Kammarens tillfälliga utskotts (n:o 1) utlåtande n:o 7.]

[Andra Kammarens tillfälliga utskotts (n:o 2) utlåtande n:o 10.]

Till Konungen.

I särskilda inom Riksdagen väckta motioner har framhållits önskvärdheten af ett förbättradt sätt för sjöfolks pensionering. Man har dervid erinrat, hurusom osäkerheten och farorna i sjömannens näring gjorde det önskvärdt att draga försorg om honom, då han på grund af ålder, sjuklighet eller med yrket förenade olycksfall blifvit urståndsatt att sjelf försörja sig.

Enligt hvad af vederbörande motionärer anförts, finnes för närvarande två slag af institutioner, från hvilka understöd till sjöfolket utginge, nemligen sjömanshusen och handelsflottans pensionsanstalt.

Beträffande sjömanshusen, hvilka enligt numera gällande bestämmelser skulle finnas i hvarje stapelstad, hade desamma, vid sidan af sitt humanitära ändamål, från början afsett att genom större ordning och

ökade förmåner för sjöfolket göra yrket mera lockande. Omsider hade de ock utvecklats till ett slags embetsverk med hvarjehanda administrativa uppgifter.

Sjömanshusinstitutionen hade ända till senaste tid hufvudsakligen underhållits genom afgifter, erlagda af de sjöfartsidkande sjelfva, såväl rederierna som sjömännen. De förnämsta af dessa afgifter vore s. k. tonafgift och hyresafgift. De årsunderstöd, som från sjömanshusen utdelades, uppginge enligt uppgift i den s. k. arbetareförsäkringskomiténs betänkande till i medeltal 29 kronor, och öfver hälften af årsunderstöden utgjordes enligt samma komiténs utredning af småsummor om högst 20 kronor. Oaktadt den sammanlagda summan af de belopp, som utdelades från sjömanshusen, icke vore ringa, kunde man dock knappast påstå, att deras understödsverksamhet vore af någon större betydelse. Längre och ofta hade klagomål hörts dels öfver understödets ringa belopp, dels och framför allt öfver att de ej hade pensionens form, utan mer eller mindre godtyckligt afmättes efter råd och lägenhet, för att ej säga efter sjömanshusdirektionernas godfinnande.

Hvad derefter vidkomme handelsflottans pensionsanstalt, vore ändamålet med densamma i första rummet att vara till hjälp för ålderstigne sjömän; vidare att befordra handelssjöfarten genom att tillföra densamma dugligt folk, hvarigenom ock, i händelse af krig, nödig förstärkning åt krigsflottans manskap kunde vinnas.

Pensionsanstaltens inkomster bestode till största delen af statsanslag, under de fyra senaste åren vexlande mellan 89,000 kronor och 95,000 kronor.

De pensionstagande, hvilka utgjordes af sjöfolk, som varit anställdt på i utrikes fart använda fartyg, vore indelade i fyra klasser. Redan under anstaltens första verksamhetsår hade antalet pensionsrum visat sig otillräckligt i de två första klasserna, något senare äfven i den tredje.

Olika åtgärder hade under årens lopp vidtagits för att råda bot på nämnda olägenhet. Förhållandena hade likväl efter hand blifvit allt mera ohållbara. Vid 1899 års slut hade antalet väntande — d. v. s. antalet af dem, som enligt reglementet vore berättigade till pension, men på grund af bristande tillgångar ej kunde erhålla sådan — stigit till 545. Den tid de pensionssökande år 1895 i medeltal haft att vänta, innan de kunde erhålla pension, hade varit 5 år. Denna väntetid hade nu ökat till 8—9 år; och äfven den fjerde klassen, som ännu år 1895

haft många lediga pensionsrum, vore nu fylld, så att bland de vid 1899 års slut väntande 36 tillhört denna af menige man bestående klass.

Af hvad sålunda anförts finna motionärerna det framgå, att handelsflottans nuvarande understöds- och pensionsväsende är af sådan art, att det ingalunda kan sägas fylla någon af de uppgifter, för hvilka det är afsedt. De framhålla dervid särskildt, att sjöfolket, som i följd af sitt yrke hade lätt att förflytta sig, drages bort från fosterlandet, då det derstädes hade sämre vilkor än i utlandet.

Motionärerna omförmäla vidare vissa åtgärder, som från olika håll föreslagits till afhjelpande af de olägenheter, hvilka nu vidlåda sjöfolkets pensioneringsväsende, samt erinra derjemte, att, då Eders Kongl. Maj:t i nådig skrifvelse den 15 november 1897 åt utsedde personer med sakkunniga biträden uppdrog att verkställa utredning rörande vissa sjöfartsnäringsnärings berörande frågor, sjömännens pensionsfråga undantogs.

Då motionärernas framställning synes Riksdagen beaktansvärd, får Riksdagen, som förmenar, att för det åsyftade ändamålets vinnande kraftigare åtgärder än hittills böra vidtagas och en fullständig utredning af dertill särskildt förordnade personer verkställas, härigenom anhålla,

det täcktes Eders Kongl. Maj:t låta, så snart ske kan, utreda frågan om ett förbättrat pensioneringssätt af sjömän och derom framlägga förslag vid en blifvande riksdag.

Stockholm den 11 maj 1900.

Med undersåtlig vörndnad.
